

DOI: 10.29064/ijma.695542

KOSGEB İLE İLGİLİ YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALARLA YÖNELİK BİR İNCELEME AN EXAMINATION ON ACADEMIC STUDIES ABOUT KOSGEB

Metin İNCE¹

ÖZET

Bu çalışmada, Türkiye’de KOBİ’lere destek ve hizmetler veren KOSGEB ile ilgili bugüne kadar yapılmış olan akademik çalışmalar ele alınmıştır. KOSGEB’in KOBİ’lere yönelik destek ve hizmetlerinin artması ile birlikte, KOSGEB ile ilgili yapılan akademik çalışmalar da giderek artmaya başlamıştır. Bu sebeple araştırmada, betimleyici ve tanımlayıcı araştırma yöntemi ile KOSGEB ile ilgili yapılmış olan akademik çalışmaların konuları, yılları, yazarları ve çalışma amaçları gibi hususlar ele alınmıştır. İncelenen çalışmaların %68’sinin doğrudan KOSGEB ve destekleri ile ilgili olduğu ve %32’inde ise KOSGEB’in ana kütle veya örneklem rolü üstlendiği tespit edilmiştir. KOSGEB desteklerinin ele alındığı çalışmalarda ise özellikle uygulamalı girişimcilik eğitimi ve girişimcilik desteği ile ilgili çalışmalara yoğunlaşıldığı görülmüştür. Bununla birlikte, KOSGEB’in ülke genelindeki destek ve hizmetlerinin artmasına paralel olarak akademik çalışmaların da bu nispette arttığı anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: KOSGEB, KOBİ, Akademik Çalışma, Destekler

Jel Kodları: M10, M13, M20

ABSTRACT

In this study, academic studies that have been made so far regarding the KOSGEB providing support and services to SMEs in Turkey were discussed. With the increase of KOSGEB's support and services for SMEs, academic studies on KOSGEB have also started to increase. For this reason, the descriptive and descriptive research method and the subjects such as the subjects, years, authors and study purposes of the academic studies related to KOSGEB were discussed. It was determined that 68% of the studies examined were directly related to KOSGEB and its supports, and 32% of KOSGEB played a main mass or sample role. In the studies in which KOSGEB supports were discussed, it was observed that studies on applied entrepreneurship training and entrepreneurship support were concentrated. However, in parallel with the increase in the support and services of KOSGEB throughout the country, it has been understood that academic studies have increased in this proportion.

Keywords: Small and Medium Enterprises Development Organization, SME, Academic Work, Supports

Jel Codes: M10, M13, M20

1. Giriş

Ülkelerin ekonomik ve siyasi dönüşümlerinin temelinde özel sektör ve işletmeler önemli rol oynamakta ve ekonomik kalkınmanın da ana itici güçlerinden birini oluşturmaktadırlar (Tan & Yıldırım, 2018). Bu sebeple de özel sektörün desteklenmesi ve ekonomideki pay ve etkinliklerinin artırılması ülkeler açısından önem arz etmektedir. Bununla birlikte yeni mal ve

¹ KOBİ Uzmanı/Doktora Öğrencisi, KOSGEB Karabük Müdürlüğü, metin.ince@kosgeb.gov.tr

hizmet üretmek, bilinen mal ve hizmetlerin nitelik ve kalitelerini yükseltmek, yeni üretim yöntemleri geliştirmek, endüstride yeni organizasyonlar kurmak, yeni pazarlara ulaşmak ve yeni kaynaklar bulmak fonksiyonlarına sahip olan girişimcilerin de (Çelik & Akgemci, 2010) desteklenmesi, bu anlamda ekonomik kalkınmayı hızlandırmaktadır. Ülkemizde de hem girişimcilerin, hem de küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) desteklenmesi ve ekonomideki pay ve etkinliklerinin artırılması Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) aracılığı ile sağlanmakta ve bu amaç doğrultusunda destek ve hizmetler sunulmaktadır (KOSGEB Kurulması Hakkında Kanun, 1990). KOSGEB'in ülke genelinde böyle önemli bir rolü üstlenmesi ve bütün şehirlerde teşkilatlanarak KOBİ'leri ve girişimcileri desteklemesi, ekonomik gelişmişliğin ülke geneline yayılarak sosyo-ekonomik dengenin sağlanmasına önemli bir katkı sağlamakta birlikte, KOBİ ve girişimciler ile ilgili ülke genelindeki verilerin bir bütün olarak elde edilmesine de olanak sağlamaktadır. KOSGEB'in KOBİ'lere ve girişimcilere ulaşması, onları desteklemesi ve onlara dokunarak ekonomiye can vermesi, akademik araştırmacıların da dikkatini çekmiş ve KOSGEB ile ilgili yapılan akademik çalışmalarda son yıllarda giderek artmıştır. Bu çalışmada da, KOSGEB ile ilgili yapılan akademik çalışmalar incelenmiş ve araştırmadan elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

2. KOSGEB ve Önemi

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), ülkemizde küçük ve orta ölçekli işletme kategorisinde yer alan ve KOBİ olarak nitelendirilen işletmeleri desteklemek, onların rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek ve KOBİ'lerin ekonomideki pay ve etkinliklerini artırmak üzere 1990 yılında kurulmuş bir kamu kuruluşudur (KOSGEB Kurulması Hakkında Kanun, 1990). Bu amaçla KOSGEB kuruluş yılından itibaren, KOBİ'lere farklı destek ve hizmetler sunmaktadır. Türkiye'de işletmelerin %99,9'unun da KOBİ statüsünde olması (KOSGEB Strateji Eylem Planı, 2020), KOSGEB'in bu açıdan KOBİ'ler üzerindeki önem ve etkisini de artırmaktadır.

KOBİ tanımı, ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyleri veya ülkelerin KOBİ'leri destekleme politikalarına göre farklılık gösterebilmektedir. Ülkemizde de 2015 yılında yayınlanan KOBİ tanımı yönetmeliği ile tüm kurum ve kuruluşların uygulamalarında yeknesaklık sağlamak amacı ile KOBİ'lerin tanımlanması ve sınıflandırılması yapılmıştır (KOBİ'lerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik, 2015). Bahse konu yönetmelikte KOBİ; "İkiyüzelli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri yüzyirmibeş milyon Türk Lirasını aşmayan ve bu Yönetmelikte mikro işletme, küçük işletme ve orta büyüklükteki işletme olarak sınıflandırılan ekonomik birimler veya girişimler" olarak tanımlanmıştır. İlgili yönetmelik ile belirlenen KOBİ'lerin sınıflandırılması Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: KOBİ'lerin Sınıflandırılması

KOBİ Sınıfı	Çalışan Sayısı		Net Satış		Mali Bilanço Toplamı
Mikro	10 kişiden az	ve	3 milyondan az	veya	3 milyondan az
Küçük	50 kişiden az		25 milyondan az		25 milyondan az
Orta	250 kişiden az		125 milyondan az		125 milyondan az

Ülkemizde KOBİ'lerin ekonomideki pay ve etkinlikleri azımsamayacak ölçüde yüksektir. Ancak KOBİ'lerin toplam işletmeler içerisindeki payı düşünüldüğünde, KOBİ'lerin ekonomideki etkinliklerinin daha da artırılması kaçınılmaz olmaktadır. KOSGEB Strateji Eylem Planı ve TÜİK istatistiklerine göre (KOSGEB Strateji Eylem Planı, 2020, TÜİK, 2020);

- KOBİ'lerin toplam mal ve hizmet satın alımları içerisindeki payı, %65,5'tir.
- KOBİ'lerin cirodaki payı, %63,3'tür.
- KOBİ'lerin üretim değerindeki payı, %56,2'dir.
- KOBİ'lerin maddi mallara ilişkin brüt yatırımdaki payı, %53,2'dir.
- KOBİ'lerin çalışanlar sayısı içerisindeki payı, %75,8'dir.
- KOBİ'lerin ücretli çalışanlar sayısı içerisindeki payı, %69,7'dir.

Bu bağlamda KOSGEB'in kuruluş amacı da KOBİ'lerin ekonomideki bu pay ve etkinliklerini daha da artırmak ve ekonominin lokomotifini hükmünde olan KOBİ ve girişimcileri desteklemek olmuştur (KOSGEB Kurulması Hakkında Kanun, 1990). Bu çerçevede özellikle, KOSGEB tarafından 2010 yılında yayınlanan Destek Programları Yönetmeliği ile birlikte, KOBİ'lerin ekonomideki pay ve etkinliklerini artırmak üzere AR-GE, İnovasyon, girişimcilik ve işbirliği gibi KOBİ'lerin faaliyet ve projelerinin desteklenmesi hedeflenmiştir (KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği, 2010). Bu yönetmelik çerçevesinde KOSGEB tarafından 2010 yılından itibaren KOBİ'lere yönelik destekleri, ülkenin ekonomik şartları ve KOBİ'lerin ihtiyaçları çerçevesinde güncellenerek devam etmiştir. Günümüzde KOSGEB tarafından verilen destek ve hizmetler Tablo 2'de gösterilmiştir (KOSGEB Destekleri, 2020).

Tablo 2. KOSGEB Destek Programları

Girişimcilik	AR-GE, Teknolojik Ürün ve Yerleştirme	İşletme Geliştirme, Büyüme ve Uluslararasılaşma	KOBİ Finansman	İŞGEM/TEKMER
- Girişimcilik Eğitimi	- AR-GE ve İnovasyon Desteği	- İşletme Geliştirme Destek Programı (Fuar, nitelikli eleman istihdamı, test ve analiz, yurtdışı iş gezisi, vb.)	- KOBİ Finansman Destek Programı	- İŞGEM ⁴ Programı
- Yeni Girişimci Desteği	- KOBİ Tekno Yatırım Desteği	- İşbirliği Desteği	- GİP ³ KOBİ Destek Programı	- TEKMER ⁵ Programı
- İş Planı Ödülü	- Stratejik Ürün Desteği	- KOBİ Gelişim Destek Programı		
		- Yurtdışı Pazar Destek Programı		
		- UKM ² ve Hızlandırıcı Destek Programı		

Tablo 2'de görüldüğü üzere, kendi işini kurmak isteyen yeni girişimciler için girişimcilik destekleri, yeni ürün ve fikirler geliştirmek isteyen girişimci ve KOBİ'ler için AR-GE ve İnovasyon destekleri, işletmelerini geliştirmek, büyütme ve ihracata yapmak isteyen KOBİ'lere işletme geliştirme destekleri, doğrudan finansmana ihtiyaç duyan işletmelere KOBİ finansman destekleri ve yine girişimcilik ekosisteminde yer alan diğer aktörler ile (üniversite, kamu kurum ve kuruluşları vb.) işletmelerin kurulması ve sürdürülmesini sağlamak üzere İŞGEM ve TEKMER destekleri KOSGEB tarafından verilmektedir (KOSGEB, 2020).

² Uluslararası Kuluçka Merkezi

³ Gelişen İşletmeler Pazarı

⁴ İşletme Geliştirme Merkezleri

⁵ Teknoloji Geliştirme Merkezleri

Ülkemizdeki toplam KOBİ sayısının yaklaşık %60'ının KOSGEB'de kayıtlı olması, KOSGEB'in bu işletmelere destek ve hizmetler vermesi, 2019 yılında yaklaşık 70 bin KOBİ'ye 2,3 milyar lira destek vermesi (KOSGEB, 2020) ve üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları ile yapılan iş birliği protokolleri ile eğitim, destek ve hizmetlerin ülke genelinde bilinirliğinin artması ile birlikte KOSGEB, KOBİ'leri destekleyen öncü bir kuruluş olarak ekonomide yerini almıştır. KOSGEB'in hem işletmeler, hem de girişimci adayları için bu derece önemli bir kuruluş haline gelmesi, akademisyenlerin, araştırmacıların, öğrencilerin ve konu ile ilgili diğer kişilerinde ilgisini çekmiş ve bu sebeple KOSGEB ile ilgili akademik çalışma sayıları da giderek artmaya başlamıştır. Bu kapsamda araştırmanın bundan sonraki bölümünde, KOSGEB ile ilgili yapılan bu çalışmalara ayrıntılı olarak yer verilmiş ve çalışmaların amacı, dağılımları ve kimler tarafından yapıldığı gibi hususlar ele alınmıştır.

3. Metodoloji

3.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmada, Türkiye'de faaliyet gösteren işletmelerin %99,9'unu (KOSGEB Strateji Eylem Planı, 2020) oluşturan KOBİ statüsüne haiz işletmelere, destek ve hizmetler veren KOSGEB ile ilgili yapılan akademik çalışmaların bir bütün olarak ele alınarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda bugüne kadar KOSGEB ile ilgili yapılan akademik çalışmaların genel resmi ortaya çıkartılmış ve elde edilen sonuçlar kapsamında, hangi konular üzerinde çalışıldığı, KOSGEB'in hangi desteklerinin ön plana çıktığı, çalışmalar kimler tarafından yapıldığı ve bu çalışmalara KOSGEB'in katkısının ne olduğu gibi hususlara yer verilmiştir. Bu kapsamda bu çalışma, KOSGEB hakkında bugüne kadar yapılan akademik çalışmaları bir bütün olarak ortaya koyduğu gibi, bundan sonra yapılması düşünülen çalışmalar için de bir kaynak teşkil etme niteliğindedir.

3.2. Araştırmanın Metodu

Araştırma betimleyici ve tanımlayıcı bir araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma amacına ulaşmak için veri toplama yöntemlerinden kaynak tarama yöntemi kullanılmıştır. Kaynak tarama yöntemi, daha önce farklı amaçlar çerçevesinde gerçekleştirilmiş, yayınlanmış ve kullanıma sunulmuş çalışmalardan yararlanılmasıdır (Ural & Kılıç, 2013). Bu kapsamda 17.02.2020 tarihi itibarıyla TÜBİTAK ULAKBİLİM tarafından Türkiye'de yayımlanan akademik dergiler için yayın hizmeti veren www.dergipark.org.tr adresinde, arama sekmesine "KOSGEB" ibaresi yazılarak, KOSGEB ile ilgili 2019 (dâhil) yılına kadar yayımlanan makalelerin filtrelemesi yapılmış ve toplam 67 adet makaleye ulaşılmıştır. Bu makalelerin incelenmesi neticesinde, bir makalenin sisteme yanlış yüklendiği ve sistemde yayınlanan başlık ile alakalı bir makale olmadığı tespit edilmiş ve çalışma kapsamına alınmamıştır. Yine Türkiye'de yapılan Lisansüstü Tez çalışmalarının yayımlandığı YÖK Ulusal Tez Merkezinde, erişime açık olarak yayınlanan tüm tezler için, arama sekmesine "KOSGEB" ibaresi yazılarak arama yapılmış ve 17.02.2020 tarihi itibarıyla 2019 (dâhil) yılına kadar toplam 51 adet erişime açık teze ulaşılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın kapsamını 66 adet makale ve 51 adet lisansüstü tez olmak üzere, toplam 117 akademik çalışma oluşturmaktadır.

Çalışma kapsamında elde edilen akademik çalışmalar ile ilgili şu sorulara cevap aranmıştır.

- KOSGEB ile ilgili akademik çalışmaların yıllara göre dağılımı nasıldır?
- Akademik çalışmalar kimler tarafından (akademisyen, KOSGEB çalışanı, öğrenci vs.) yapılmıştır?
- Akademik çalışmalar KOSGEB ile ilgili hangi konulara yoğunlaşmıştır?
- Akademik çalışmalarda KOSGEB'in rolü nedir?

Araştırma, 17.02.2020 tarihi itibarıyla yapılan sorgulama ve filtreleme ve DergiPark web sitesinde yayınlanan makaleler ve YÖK Tez Merkezinde yer alan lisansüstü tezler ile sınırlılık göstermektedir.

3.3. Araştırmanın Bulguları

Araştırma kapsamına alınan akademik çalışmaların makale ve lisansüstü tez olarak ayrımı ve yapılan çalışmaların özgün dillerine ilişkin bulgular Tablo 3’de gösterilmiştir.

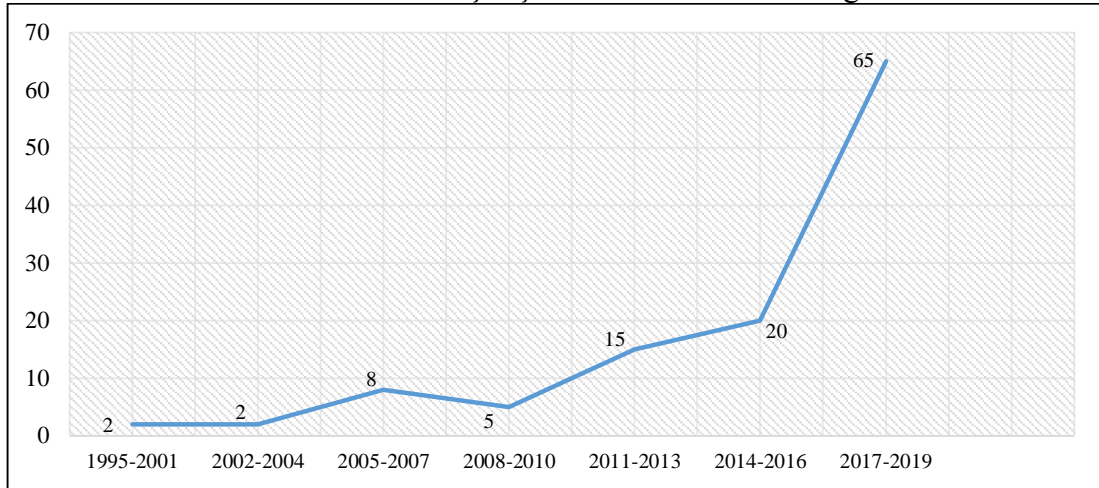
Tablo 3. Akademik Çalışmaların Makale ve Tez Olarak Dağılımı

Tür	Türkçe	İngilizce	Toplam (%)
Makale	57	9	%56
Lisansüstü Tez	50	1	%44
Toplam	107	10	%100

Tablo 3’de görüldüğü üzere akademik çalışmaların %56’sı makale olarak, %44’ü ise lisansüstü tez olarak çalışılmıştır. Yine çalışmalarda özgün dil olarak Türkçenin daha fazla kullanıldığı, özellikle makale çalışmalarında, özgün dilin İngilizce olarak kullanımının lisansüstü tezlerden daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

KOSGEB ile ilgili makale ve lisansüstü tez olarak yapılan akademik çalışmaların yıllara göre dağılımları Grafik 1’de gösterilmiştir.

Grafik 1. Akademik Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

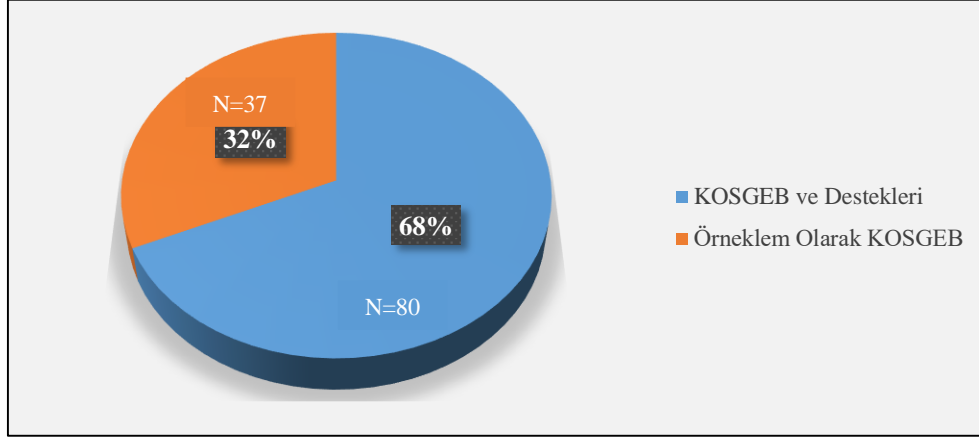

Akademik çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde, özellikle 2010 yılından sonra yapılan akademik çalışmaların hızlı bir şekilde arttığı görülmektedir. 2010 yılına kadar, yaklaşık 15 yıllık bir süreç içerisinde toplam 17 adet çalışma yapılmış olmasına rağmen; 2010 yılından sonra 9 yıl içerisinde toplam 100 adet çalışma yapılmıştır. Yine yapılan akademik çalışmaların özellikle 2016 yılından sonra da hızlı bir ivme kazandığı, çalışmaların yaklaşık %56’sının 2017-2019 yılları içerisinde yapıldığı anlaşılmaktadır. 2010 yılından itibaren, yapılan akademik çalışmaların artması, KOSGEB tarafından 2010 yılında gerçekleştirilen destek mevzuatı değişikliği ile KOSGEB’in destek ve hizmetlerinin ülke genelinde artması arasında paralellik olduğunu göstermektedir. Yine ayrıca KOSGEB bütçesinin 2015 yılından itibaren yaklaşık 3 kat artarak 2017 yılında bütçenin 2 milyar lira olması (KOSGEB 2017 Yılı Faaliyet Raporu) sebebi ile KOSGEB’in ülke genelindeki destek ve hizmetleri de artmıştır. Yine buna paralel olarak, 2017 yılından itibaren yapılan akademik çalışmalarında hızlı bir şekilde arttığı görülmektedir. Bu anlamda, KOSGEB ile ilgili yapılan akademik çalışmaların,

KOSGEB'in ülke genelindeki aktif destek ve hizmetleri ile doğru orantılı olarak arttığı söylenebilmektedir.

İncelenen akademik çalışmaların %68'inde doğrudan KOSGEB'in kendi yapısı, işleyişi ve destekleri hakkında çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Çalışmaların %32'sinde ise işletmeler, girişimciler veya girişimci adayları gibi hedef kitle üzerinde yapılan farklı çalışmalarda (işletme performansı, girişimcilik eğilimi, istihdam vb.), KOSGEB ana kütle veya örneklem belirlenmesinde rol oynamıştır. Bu anlamda incelenen çalışmalarda KOSGEB'in yerine ilişkin dağılım Grafik 2'de gösterilmiştir.

Grafik 2. Akademik Çalışmalarda KOSGEB'in Yeri

Grafik 2'den de anlaşılacağı üzere akademik çalışmaların özellikle KOSGEB ve destekleri üzerine yoğunlaştığı ve bu durum KOSGEB ve desteklerinin hem ekonomide, hem akademik çalışmalarda, hem de devlet destek ve teşviklerinde KOSGEB'in rolünün daha fazla olduğu ve çalışmalarda ön plana çıktığını göstermektedir.

Tablo 4. KOSGEB ve Destekleri Hakkında Yapılan Akademik Çalışmaların Dağılımı

KOSGEB ve Destek Konusu	Frekans	Yüzde
KOSGEB'in Tüm Destekleri	23	%29
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi	18	%23
Girişimcilik Destek Programı	18	%23
KOSGEB'in İncelenmesi (<i>Müdürlük analizleri, stratejik planlama vb.</i>)	5	%6
Proje Destekleri	4	%5
AR-GE ve İnovasyon Desteği	2	%2,5
Bağımsız Denetim Desteği	2	%2,5
Kredi Faiz Desteği (Finansman)	2	%2,5
Yurtdışı Fuar Desteği	2	%2,5
Genel Destek Programı	1	%1
KOBİ Danışmanlığı/Rehberliği	1	%1
Stratejik Yol Haritası	1	%1
Markalaşma ve Kurumsallaşma	1	%1
TOPLAM	80	%100

Tablo 4’de ise akademik çalışmaların %68’ini temsil eden KOSGEB ve destekleri ile ilgili yapılan akademik çalışmalarda, KOSGEB ile ilgili hangi konuların incelendiği gösterilmiştir. Tablo 4’de görüldüğü gibi, çalışmaların %29’unda KOSGEB’in tüm destekleri ele alarak incelenmiştir. Bu çalışmalar genel olarak, KOSGEB tarafından verilen destek ve hizmetlerin etkinliği, bilinirliği ve işletmeler tarafından karşılaşılan sorunlar gibi konuları içerecek şekilde yapılan çalışmalardan oluşturmaktadır. Yine doğrudan KOSGEB’i konu olarak ele alan çalışmaların %23’ünü Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi ve diğer %23’ünü ise Girişimcilik Destek Programı oluşturmaktadır. Özellikle son on yıl içerisinde girişimciliğin desteklenmesi, yaygınlaştırılması ve başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamak için (KOSGEB Girişimcilik Destek Programı, 2019) KOSGEB tarafından girişimcilere verilen girişimcilik eğitimi ve girişimcilik destek programının daha bilinir ve etkin olduğu ve çalışmaların %46’sının bu destekler üzerine yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. İncelenen akademik çalışmalarda, yine sırası ile KOSGEB’in yapısı, proje destekleri, AR-GE desteği, bağımsız denetim desteği, kredi faiz desteği, yurtdışı fuar desteği, genel destek programı, KOBİ danışmanlığı/rehberliği, stratejik yol haritası ve markalaşma ve kurumsallaşma desteklerinin incelendiği görülmektedir. Ancak KOSGEB ile ilgili bu konularda sınırlı çalışmalar yapıldığı anlaşılmaktadır. Çalışmalara konu olan bazı desteklerin (stratejik yol haritası, yurtdışı pazar desteği), KOSGEB tarafından kaldırıldığı, değiştirildiği veya revizyona uğradığı da güncel desteklere yer verilen Tablo 2 ile karşılaştırıldığında görülmektedir.

Tablo 5’de ise KOSGEB ve desteklerini doğrudan konu olarak alan çalışmalarda, bu konuların hangi amaca yönelik olarak yapıldığı gösterilmiştir. Çalışmaların özellikle desteklerin etkinliği, faydası, verimliliği ve bilinirliği gibi konulara odaklandığı ve toplam çalışmalar içerisinde bu amaca yönelik olarak yapılan çalışmaların %44 olduğu görülmektedir. Tablo 5’de yer alan veriler, Tablo 4 ile karşılaştırıldığında; KOSGEB’in bütün destekleri ile ilgili yapılan çalışmaların özellikle etkisi, analizi ve bilinirliği gibi amaçlara odaklandığı ve uygulamalı girişimcilik eğitimi ve girişimcilik desteği ile ilgili yapılan çalışmalarda ise girişimcilik eğilimi ve girişimcilik motivasyonu gibi konulara odaklanıldığı anlaşılmaktadır. Yine yapılan çalışmalarda KOSGEB desteklerinde karşılaşılan sorunlar, kurumsallaşma, markalaşma, kadın girişimciler, işletme performansı ve işletme faaliyet süresi gibi konulara da ağırlık verildiği görülmektedir.

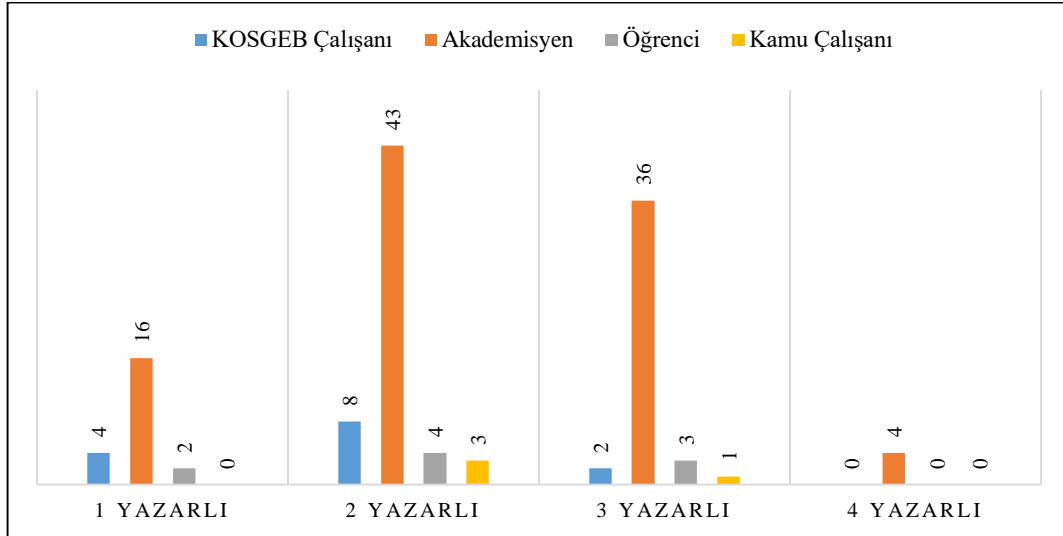
Tablo 5. KOSGEB ve Destekleri Hakkında Yapılan Akademik Çalışmaların Amacına Göre Dağılımı

Çalışmanın Amacı	Frekans	Yüzde
Desteklerin Etkinliği, Faydası, Analizi ve Bilinirliği	35	%44
Girişimcilik Eğilimi ve Girişimcilik Motivasyonu	8	%10
Destek İle İlgili Karşılaşılan Sorunlar	6	%8
Kurumsallaşma, Markalaşma ve Uluslararasılaşma	6	%8
Kadın Girişimciler, Profilleri ve Cinsiyet Dağılımı	5	%6
İşletme Performansı ve Faaliyet Süresi	5	%6
KOBİ’lerin Finansman Sorunları	3	%4
Psikolojik Sermaye, Örgüt Kültürü, Yönetim Bilinci	3	%4
İstihdama Katkı	2	%2,5
KOSGEB’in Yapısı, Verimliliği vb.	2	%2,5

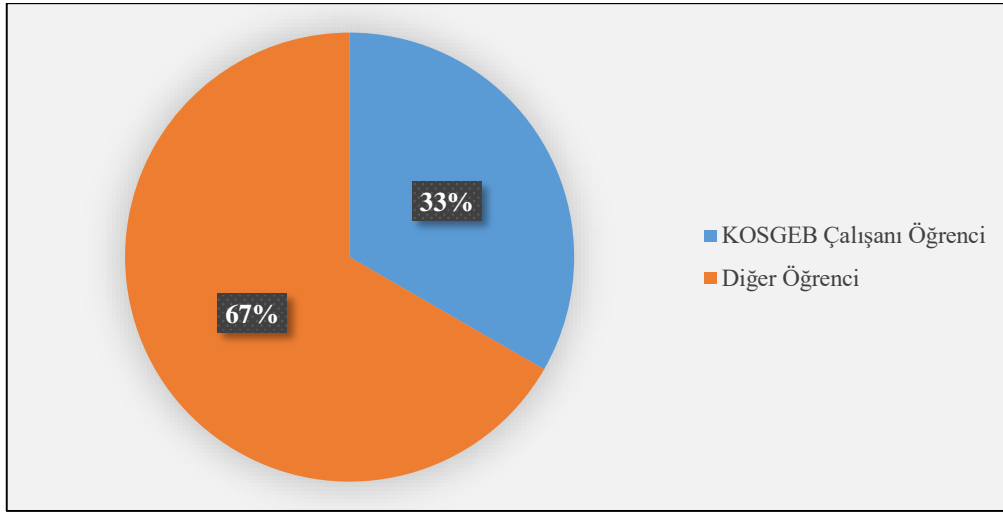
İş Planı Hazırlama Yeteneği	1	%1
KOBİ Rehberliği	1	%1
Bağımsız Denetim	1	%1
AB'ye Giriş	1	%1
Teknolojik Destekler	1	%1
TOPLAM	80	%100

Grafik 3'te, KOSGEB ile ilgili yapılan makale çalışmalarının yazar sayıları ve yazarların unvanlarına göre dağılımları gösterilmiştir. Makale çalışmalarının 22 adedi 1 yazardan, 29 adedi 2 yazardan, 14 adedi 3 yazardan ve 1 adedi ise 4 yazardan oluşmaktadır. Bu bağlamda makale çalışmalarında toplam 126 yazar bulunmaktadır. Makale çalışmalarının, çalışmayı yapan kişilerin unvanlarına göre dağılımlarına bakıldığında ise, çalışmaların %79'unda akademisyen, %11'inde KOSGEB çalışanı personel, %7'sinde öğrenci ve %3'ünde ise diğer kamu çalışanı personelin yer aldığı görülmektedir.

Grafik 3. Makalelerin Yazarlarına İlişkin Dağılımı

Grafik 4'de ise KOSGEB ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yazarlarına göre dağılımları gösterilmektedir. Lisansüstü tezlerin %33'ünün KOSGEB çalışanı lisansüstü öğrencisi tarafından yazıldığı ve diğer %67'lik kısmının ise lisansüstü diğer öğrenciler tarafından hazırlandığı görülmektedir. Bu anlamda lisansüstü tez çalışmalarının 3'te 1'inin KOSGEB çalışanı personeller tarafından hazırlandığı anlaşılmaktadır. Hem makale çalışmaları, hem de lisansüstü tez çalışmalarının tamamı beraber değerlendirildiğinde ise, toplam 116 adet akademik çalışmanın 31 adedinde (%27) KOSGEB çalışanı yer almaktadır.

Grafik 4. Lisansüstü Tezlerin Yazarlara Göre Dağılımı

Tablo 6'da ise lisansüstü tez olarak yapılan çalışmaların üniversitelere göre dağılımları verilmiştir. Tez çalışmalarının 38 farklı üniversitede yapıldığı ve genel olarak her üniversitede birer adet lisansüstü tez çalışması olmasına rağmen sırası ile Süleyman Demirel Üniversitesi, Düzce Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Batman Üniversitesi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi ve Çanakkale 18 Mart Üniversitesinde birden fazla tez çalışması yapıldığı görülmektedir.

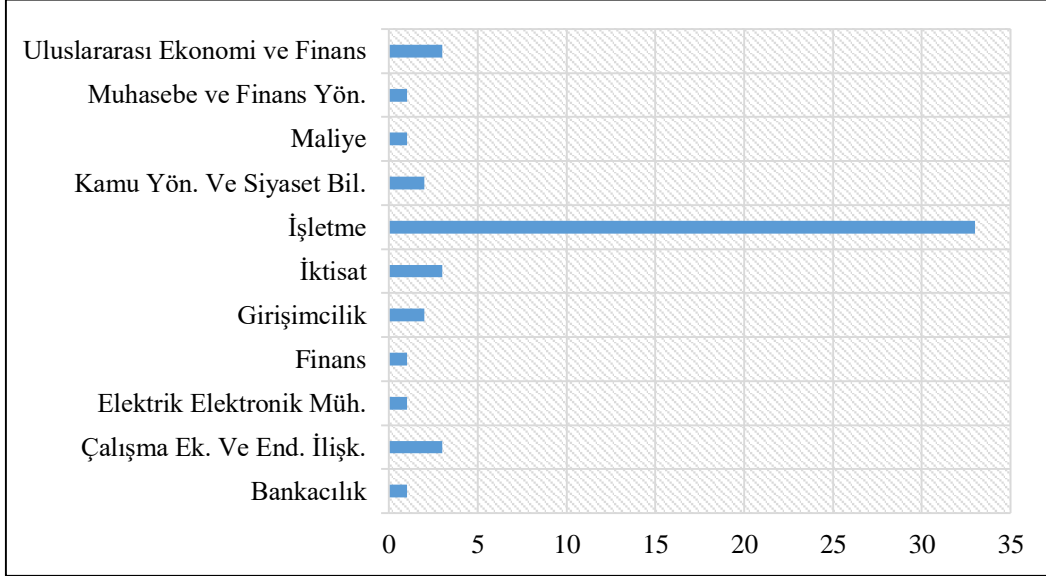
Tablo 6. Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite Adı	Frekans	Üniversite Adı	Frekans
Akdeniz Üniversitesi	1	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	1
Aksaray Üniversitesi	1	İstanbul Üniversitesi	3
Ankara Hacı Bayram Veli	1	İstanbul Aydın Üniversitesi	1
Ankara Yıldırım Beyazıt	1	İstanbul Bilgi Üniversitesi	1
Atatürk Üniversitesi	1	İstanbul Teknik Üniversitesi	1
Atılım Üniversitesi	1	İstanbul Ticaret Üniversitesi	1
Bahçeşehir Üniversitesi	1	Karamanoğlu Mehmet Bey	2
Balıkesir Üniversitesi	1	Kastamonu Üniversitesi	1
Batman Üniversitesi	2	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	2
Beykent Üniversitesi	1	Kocaeli Üniversitesi	1
Bursa Teknik Üniversitesi	1	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1
Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	2	Marmara Üniversitesi	2
Dicle Üniversitesi	1	Mersin Üniversitesi	1
Dumlupınar Üniversitesi	1	Namık Kemal Üniversitesi	1
Düzce Üniversitesi	3	Nevşehir Hacı Bektaş Veli	1
Fırat Üniversitesi	1	Ökan Üniversitesi	1
Gazi Üniversitesi	2	Süleyman Demirel Üniversitesi	4
Gaziantep Üniversitesi	1	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1
Hacettepe Üniversitesi	1	Yalova Üniversitesi	1

Grafik 5'te ise lisansüstü tez çalışmalarının anabilim dallarına göre dağılımları gösterilmektedir. Grafik 5'te görüldüğü üzere, lisansüstü tez çalışmalarının %65'i (32 adet) işletme anabilim dalında gerçekleştirilmiştir. İşletme anabilim dalından sonra yine özellikle

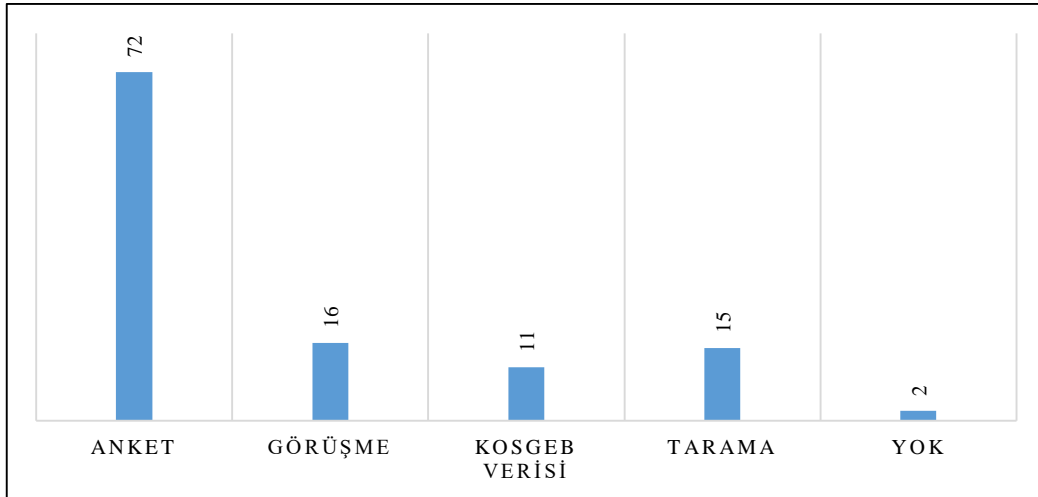
iktisat, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Uluslararası Ekonomi ve Finans anabilim dallarında da çalışmaların diğer anabilim dallarına göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Grafik 5. Lisansüstü Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı⁶

Grafik 6'da KOSGEB ile ilgili yapılan akademik çalışmalarda kullanılan araştırma yöntemlerine yer verilmiştir. KOSGEB ile ilgili yapılan lisansüstü tez ve makale çalışmalarının %62'sinde anket yöntemi ile verilerin toplandığı, %14'ünde görüşme, %9'unda KOSGEB'in kendi istatistiksel verilerinden yararlanıldığı ve %13'ünde ise tarama yöntemi ile verilerin elde edildiği görülmektedir. Çalışmaların 2 adedinde ise genel değerlendirmeler yapılmış ve herhangi bir veri kullanılmamıştır.

Grafik 6. Araştırma Yöntemleri

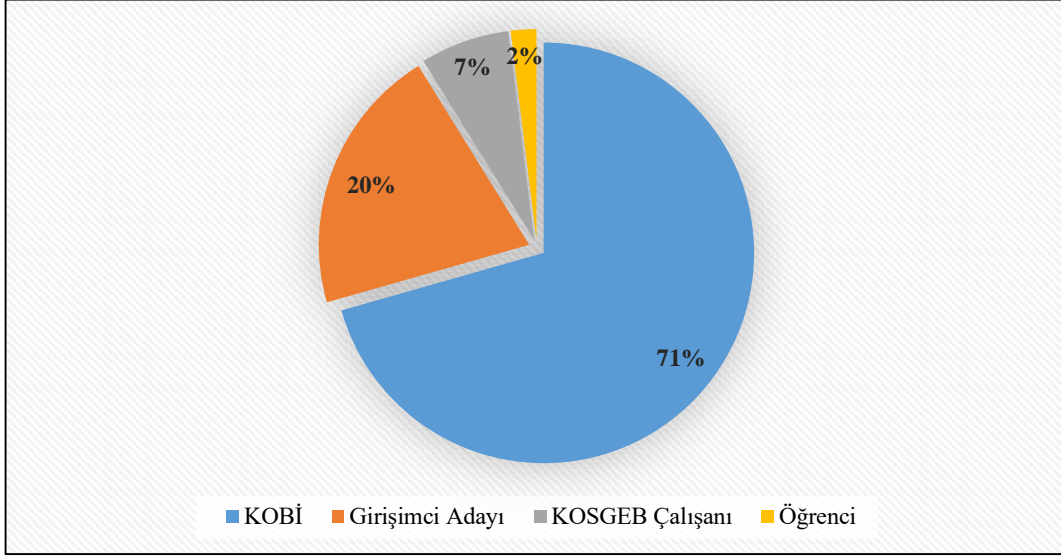

Grafik 7'de ise çalışmalarda elde edilen verilerin, hangi örneklemelerden elde edildiğine ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Çalışma verilerinin %71'inin KOBİ'lerden, %20'sinin kendi işini

⁶ İşletme eğitimi ve işletme mühendisliği, işletme anabilim dalı altında; girişimcilik ve yenilik yönetimi, girişimcilik anabilim dalı altında; uluslararası finans ve uluslararası ticaret de uluslararası ekonomi ve finans anabilim dalı altında ele alınmıştır.

kurmak isteyen girişimci adaylarından, %7'sinin KOSGEB çalışanı personellerden ve %2'sinin ise üniversite öğrencilerinden elde edildiği anlaşılmaktadır.

Grafik 7. Çalışma Verilerinin Örneklemi

4. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, özellikle son on yılda ülke genelinde KOBİ'lere destek ve hizmetleri artan KOSGEB ile ilgili yapılan akademik çalışmalar ele alınmıştır. Bu kapsamda da yapılan çalışmalarda, KOSGEB'in rolünün ne olduğu, KOSGEB ile ilgili hangi konulara daha fazla yoğunlaşıldığı, çalışmaların kimler tarafından ve hangi zaman aralıklarında yapıldığı ve çalışmaların temel amacının ne olduğu gibi sorulara cevaplar aranmaya çalışılmıştır.

Çalışma kapsamında 66 adet makale ve 51 adet lisansüstü tez incelemeye alınmıştır. Yapılan akademik çalışmaların 2010 yılından itibaren hızlı bir şekilde artmaya başladığı ve son üç yılda ise hızlı bir ivme kazandığı görülmüştür. Çalışmaların %56'sının 2017 ve 2019 yılları arasında yapıldığı anlaşılmıştır. Bu durum KOSGEB'in destek ve hizmetlerinin ve bunun yanı sıra bütçesinin artması ile doğru orantılı olarak arttığını göstermektedir. Bu açıdan KOSGEB'in ülke genelinde faaliyetlerinin, KOBİ'lere sunduğu destek ve hizmetlerinin ve özellikle girişimcilik eğitimi ve girişimcilik desteklerinin artmasına paralel olarak, akademik çalışmalarında bu nispette arttığı görülmektedir.

Yine incelenen çalışmalardan %62'sinin doğrudan KOSGEB'i ve KOSGEB'in destek ve hizmetlerini konu aldığı ve bu çalışmalarda da desteklerin etkinliği, verimliliği, analizi ve karşılaşılan sorunlar gibi konulara odaklanıldığı görülmektedir. KOSGEB destek ve hizmetlerinden ise özellikle bütün desteklerin analizi ve uygulamalı girişimcilik eğitimi ve girişimcilik destek programının daha fazla incelendiği anlaşılmaktadır.

İncelenen akademik çalışmaların %27'sinde KOSGEB çalışanının yer aldığı anlaşılmaktadır. Bu durum hem lisansüstü eğitim süreçlerinde yer alan KOSGEB çalışanlarının, hem de diğer KOSGEB çalışanlarının, KOSGEB ile ilgili akademik çalışmalarla ilgilendikleri ve bu konular üzerinde inceleme ve araştırmalar yaptıklarını da göstermektedir. Bununla birlikte KOSGEB çalışanlarının, KOBİ'lere yönelik verileri elde etme olanaklarının daha kolay olması da KOSGEB ve destekleri ile ilgili akademik çalışma yapmalarına olanak sağlamaktadır.

Yapılan akademik çalışmalarda, verilerin özellikle %71'inin KOBİ'lerden ve %20'sinin de girişimci adaylarından elde edildiği anlaşılmaktadır. Bu durum yine yapılan çalışmaların konularına paralel olarak, KOSGEB'in bütün destekleri ve özellikle uygulamalı girişimcilik eğitimi ve girişimcilik desteği ile paralellik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, KOSGEB'in AR-GE ve İnovasyon gibi teknoloji odaklı destekleri ile ilgili ve bununla birlikte KOBİ Proje, KOBİ Gelişim Destek Programı ve İşbirliği Destek Programı gibi proje bazlı destekler ile ilgili de yeteri kadar çalışma yapılmadığı görülmektedir. Bu sebeple bundan sonra yapılması planlanan çalışmalarda özellikle teknoloji odaklı ve proje bazlı desteklerin işletmeler üzerindeki etkileri ile ilgili çalışmalar yapılarak analizler yapılabilir. Yine bununla birlikte KOBİ'lerin Türkiye'deki katma değer, istihdam, satışlar ve ihracat gibi ekonomideki payları bu derece önemli iken, KOSGEB destek ve hizmetlerinin bu vb. ekonomik değişkenler üzerinde ne ölçüde etkili olduğu da özellikle ele alınması gereken konulardan biri olduğu düşünülmektedir.

Kaynakça

- Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi . (2018, Temmuz 15). Şubat 21, 2020 tarihinde T.C. Cumhurbaşkanlığı Web Sitesi: <https://www.resmigazete.gov.tr/> adresinden alındı
- Çelik, A., & Akgemci, T. (2010). *Girişimcilik Kültürü ve KOBİ'ler*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Girişimciliği Geliştire Destek Programı Uygulama Esasları*. (2019, Ekim 3). Şubat 22, 2020 tarihinde KOSGEB Web Sitesi: www.kosgeb.gov.tr adresinden alındı
- KOBİ'lerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik*. (2015, Kasım 15). Şubat 21, 2020 tarihinde T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete: <https://www.resmigazete.gov.tr/> adresinden alındı
- KOSGEB 2017 Yılı Faaliyet Raporu*. (tarih yok). Şubat 24, 2020 tarihinde KOSGEB Web Sitesi: <https://www.kosgeb.gov.tr/> adresinden alındı
- KOSGEB*. (2020, Şubat 22). Şubat 22, 2020 tarihinde KOSGEB Web Sitesi: <https://www.kosgeb.gov.tr/> adresinden alındı
- KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği*. (2010, Haziran 15). Şubat 21, 2020 tarihinde T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete: <https://www.resmigazete.gov.tr/> adresinden alındı
- KOSGEB Destekleri*. (2020, Şubat 21). Şubat 21, 2020 tarihinde KOSGEB: <https://www.kosgeb.gov.tr/> adresinden alındı
- KOSGEB Girişimcilik Destek Programı*. (2019, Mayıs 27). Şubat 24, 2020 tarihinde KOSGEB Web Sitesi: <https://www.kosgeb.gov.tr/> adresinden alındı
- KOSGEB Kurulması Hakkında Kanun*. (1990, Nisan 20). Şubat 21, 2020 tarihinde T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete: <https://www.resmigazete.gov.tr/> adresinden alındı
- KOSGEB Strateji Eylem Planı*. (2020). *KOSGEB Strateji ve Eylem Planı (2015-2018)*. Ankara: KOSGEB. Şubat 21, 2020 tarihinde www.kosgeb.gov.tr adresinden alındı
- Tan, F., & Yıldırım, C. (2018). Analysis of Entrepreneurship Support Program Within Expectations of Entrepreneurs And Determination of Level of Succes on Entrepreneurship Test of KOSGEB Applied Entrepreneurship Education Applicants. *International Journal Of Management and Administration*, 91-95.

TUİK. (2020). Şubat 22, 2020 tarihinde TUİK Web Sitesi: <http://www.tuik.gov.tr/> adresinden alındı

Ural, A., & Kılıç, İ. (2013). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.